

ИЗВЕШТАЈ СЕЛЕКТОРА

Све што се између два Позорја догодило на нашим просторима унеколико је имало значење смене векова и то, слободно речено, много више него у пуком календарском смислу, какав постоји у неким другим, много срећнијим и нешто срећнијим, срединама. Чини се да су се променили услови под којима је наше позориште радило као и свет за који и у којем је стварало. Кажем чини се, мада вероватно јесте тако. Можда су се векови, иако на време, сменили пребрзо да бисмо то ми одмах, неопозиво, приметили, а извесно је да је до промене дошло и прекасно – свеједно да ли је реч о једној или пет деценија.

Током тог временског опсега, чије трајање представља најбоље године или читав наш живот, Позориште је у складу са својом елузивном природом успевало да истовремено буде и бојно поље али и оаза мира, и путоказ али и знак упозорења. И не у тако давно доба, чини нам се, када се није могло знати да ли је Позориште стварање илузије, или је илузија само стварање Позоришта, оно је успевало да опстане са значењем које је требало да има у своме времену и на своме месту.

Место је, чини се, исто; изгледа да је време друго. А има знакова да је друго постало и значење.

Током више од шест месеци од када је претходни селектор господин Јованов закључио селекцију 45. Стеријиног позорја, изнедрило се мање од десет премијера насталих по делима домаћих драмских писаца. Зато је ванпозоришна стварност била драматична за све, не само за посетиоце позоришта, који су се са стварношћу борили и од ње се бранили позоришним делима пуним како разумљивог цинизма, тако и оправданог ескапизма.

Онда се, у само пет месеци, десило чудо. Више од четрдесет представа, како у земљи тако и у иностранству, нашло је своје место обасјано светлима позорнице. Драмска дела дебитаната и класика, афирмисаних пи-

саца и аматера, из недеље у недељу доживљавала су премијере у водећим позоришним кућама, на великим и малим сценама, са различитим успехом и уметничким дометом, али увек пред двораном препуном радознале публике. Старе и нове поетике и естетике, различити ставови по бројним друштвеним питањима, дела настала у вихору свакодневних промена и драме стваране у неким тежим за нека срећнија времена, теме које су изгубиле мете и покушаји да се нађу одговори за још нејасна питања, све се то, чини се, изненада појавило у тренутку када, сасвим сигурно, Позориште гледа са великом неизвесношћу у будућност свога не духовног, него физичког постојања.

Такво обиље избора и слобода бирања сведочанство у храбрости позоришних стваралаца. Слобода избора јесте и слобода ризика – најзад без обавезе да се бави светом зацртаних смерница и вечитих правила, Позориште се упустило у игру са нечим новим, чиме себи није могло допустити да се бави у временима која су себе наметала као безизлазну тему. Та времена, извесно, нису сасвим нестала, а сигурно је да ће трајати, док се не буде појавило нешто ново, опет наизглед безизлазно. Напомињем – наизглед. Позориште је успело да пронађе своје излазе. Оно се сада налази пред нечим новим, размисљајући како о ономе што га чека тако и о ономе што је било. А веру у будућност тешко је имати без свести о прошлости.

Зато нека 46. Стеријино позорје буде сведочанство о врхунцима постигнутим на размеђи.

После четрдесет осам одгледаних представа, од којих се скоро половина чинила натпросечним, добрим или одличним, предлажем да у оквиру 46. Стеријиног позорја буду приказане следеће представе, и то следећим редоследом:

Cuba libre. Снимио Миомир Ползовић

1. CUBA LIBRE Ивана М. Лалића, у режији Кокана Младеновића, Српско народно позориште, Нови Сад. Лалићева и нежна и сурова комедија и Младеновићева маштовита режија на смео начин покушавају да сагледају свет у којем, за сада, живимо.

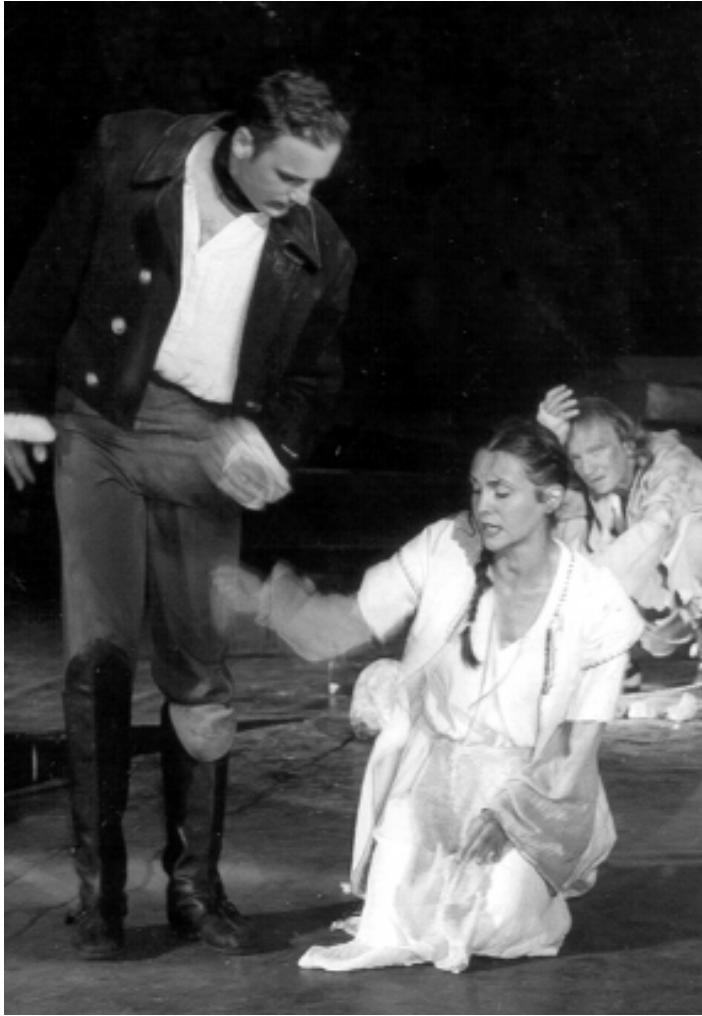
Златно руно

2. ЗЛАТНО РУНО Борислава Пекића, у драматизацији Небојше Брадића, Маше Јеремић и Жељка Јовановића, у режији Небојше Брадића, Г17 плус. Ефектно сценско упризорење Пекићевих омиљених и вечито живих тема – политике, преваре, сујете и егзистенцијалне неизвесности, спаја аскетски и прецизан сценски израз са богатством глумачке игре.

Лари Томпсон. Фото „Nottara”

3. ЛАРИ ТОМПСОН – ТРАГЕДИЈА ЈЕДНЕ МЛАДОСТИ Душана Ковачевића, у режији Маре Пашић Манолеску, Позориште „Нотара”, Букурешт. Ново читање Ковачевићеве приче о нама, на децентан, класичан начин, али из другог, страног угла, поставља питања о избору стране границе између светова илузија и стварног живота.

Јегоров њуџ

4. ЈЕГОРОВ ПУТ Виде Огњеновић, у режији аутора, Град театар Будва. Интригантна повест о трагању за собом и бекству од себе, у временима историјских превирања и драматичних додира различитих култура, представља суптилну слику сукоба друштвеног система и човекових емоција.

Елекџра

5. ЕЛЕКТРА Данила Киша, у режији Егона Савина, Црногорско народно позориште, Подгорица. Модеран приступ миту класичне старине из пера савременог класика Данила Киша показује снагу поетског израза у сувереној режији Егона Савина.

Бетула у Малу Валу

6. БЕТУЛА У МАЛУ ВАЛУ Стевана Копривице, у режији Милана Караџића, Центар за културу Тиват. Копривичино смело драмско кретање како кроз историју и легенду, тако и између неколико успешно испреплетених жанрова, даје нам и разиграну и потресну слику истовремено и блиских и далеких нарави и судбина.

Право на Руса. Снимио Миомир Ползовић

7. ПРАВО НА РУСА Угљеше Шајтинца, у режији Оливере Ђорђевић, Српско народно позориште Нови Сад. На трагу мисли Џорџа Стајана о мелодрами као „трагедији, којој је додато још нешто, Шајтинац ствара фреску давног доба – чија нам природа, у ствари, није далека како се на први поглед чини, нити се од ње може побећи.

Павиљони. Снимио Бранко Лучић

8. ПАВИЉОНИ Милене Марковић, у режији Алисе Стојановић, Југословенско драмско позориште, Београд. Свирепост, али и минуциозно приказивање стварности на, како се само чини, ободу друштвеног живота, у делу Милене Марковић спаја хумор и ужас на младалачки, аутентичан и драмски уверљив начин.